

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА
(1918 – 1939)

Завдання уроку

- ▣ Познайомитися з процесом утворення Чехословаччини;
- ▣ Розкрити економічне та політичне життя країни в 20-30-х роках;
- ▣ Визначити причини окупації Чехословаччини Німеччиною;
- ▣ Вчитися встановлювати причинно – наслідкові зв'язки, працювати з підручником, документами, робити висновки та узагальнення

План

1. Утворення Чехословаччини .
2. Політичне та економічне життя Чехословаччини в 20-30-х роках ХХ століття .
3. «Судетська проблема»
4. Окупація Чехословаччини .

Опорні поняття і дати

- ▣ Опорні поняття:
- ▣ Судетська проблема;
- ▣ Опорні дати:
- ▣ Жовтень – листопад 1918 – утворення Чехословацької держави;
- ▣ 1920 – прийняття Конституції Чехословаччини;
- ▣ 30.09.1938 – Мюнхенська угода;
- ▣ 15.03.1939 – окупація Чехословаччини Німеччиною та поділ країни

Актуалізація опорних знань

- ▣ В склад якої держави входили чеські землі напередодні Першої світової війни?
- ▣ Яка особливість Австро – Угорської імперії?
- ▣ Яке завдання повинна була розв'язати революція в Австро – Угорщині?

Із Декларації чеських депутатів австрійського парламенту. 30 травня 1917 р.

- ▣ Депутати чеського народу, виходячи з глибокого переконання, що теперішню дуалістичну форму держави було створено... на шкоду спільним інтересам пануючих і пригноблених народів і тільки перетворення Габсбурзько-Лотаринзької монархії у федеративну державу вільних і рівноправних національних держав усуне будь-які національні привілеї та забезпечить всебічний розвиток кожної нації в інтересах імперії та династії.
- ▣ В цей історичний момент, спираючись на природне право народів на самовизначення і вільний розвиток, посилене у нас, крім того, і невід'ємними історичними правами і повністю визнаними державними актами, ми на чолі свого народу будемо домагатися об'єднання всіх гілок чеської нації в чеську демократичну державу, включно зі словацькою гілкою нації, яка проживає в нерозривній єдності з чеською історичною батьківщиною.

- ▣ Запитання до документа
- ▣ 1. Які основні вимоги лідерів чеського національно-визвольного руху? Чим аргументували вони свою позицію?
- ▣ 2. Яким способом мало відбуватися відновлення чеської державності згідно з декларацією?

Утворення Чехословащини

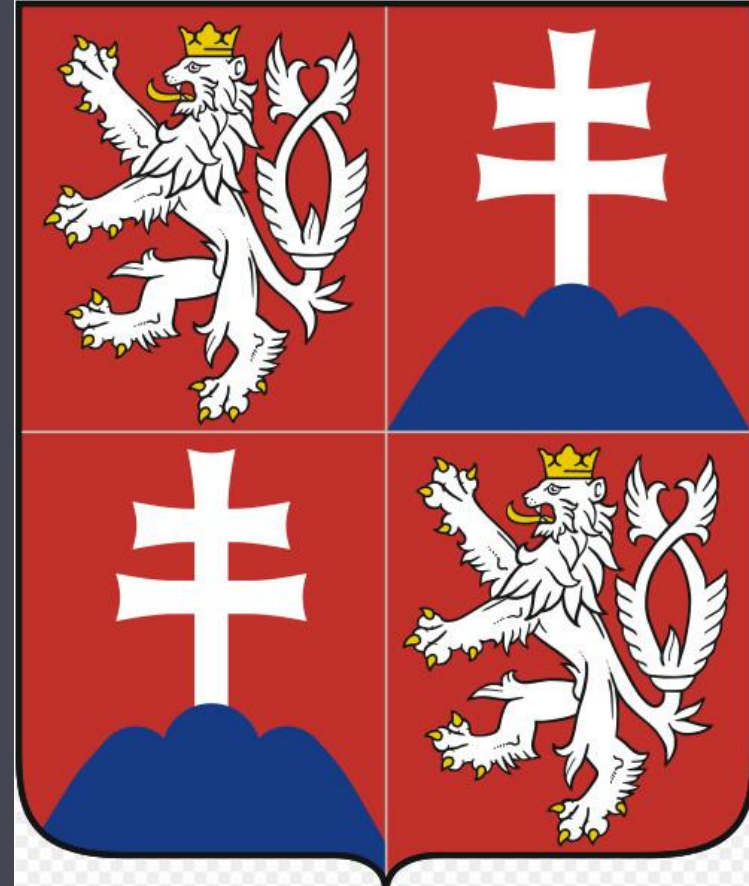
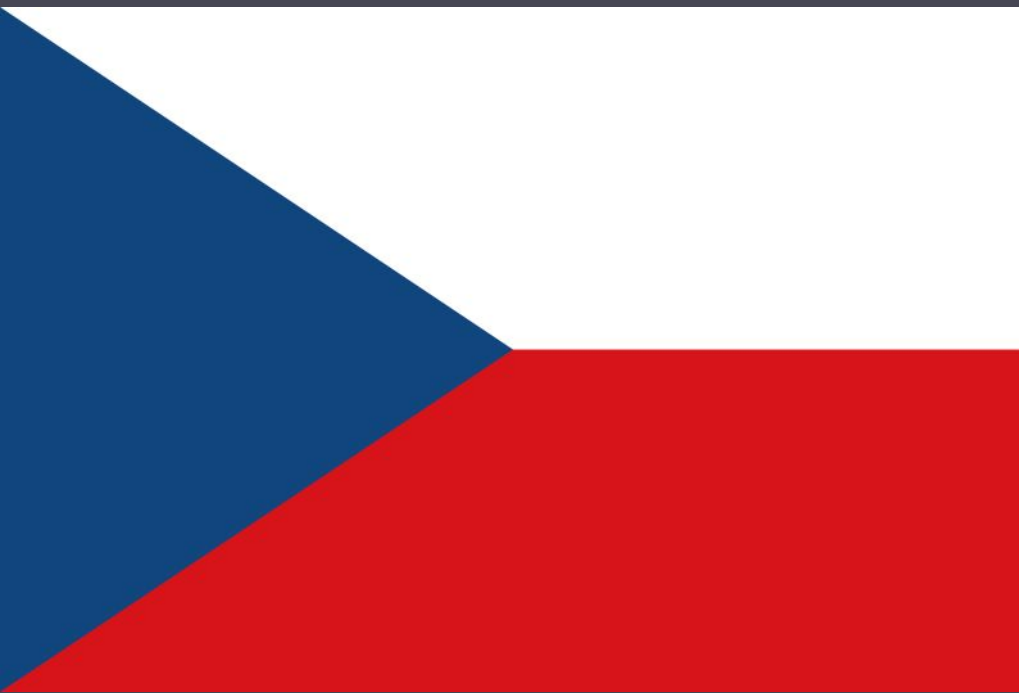
Початок 1918р. – чеські депутати австрійського парламенту висунули вимогу утворення незалежної держави

20-30.10.1918 – утворення у Празі Національного комітету

14.11.1918 – проголошення республіки, Чехословацька республіка

Кордони держави були визначені Версальським, Сен – Жерменським мирним договором (1919) .
Тріанонським договором (1920)

ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНА

Землі, що увійшли до складу Чехо-Словаччини

Чехія
(Богемія)

Моравія

Словаччина

Судетська
область

Закарпаття

Тешинська
область

Т.Масарик

Е.Бенеш

Конституція 1920

Ознаки державної влади ЧСР за конституцією 1920 р.

Національні збори (парламент)

Вища законодавча влада у країні належала двопалатному парламенту – Національним зборам. Вони обиралися загальним, прямим, рівним і таємним голосуванням усіма громадянами, що досягли 21 року і мали виборчі права

Сенат

До сенату, термін повноважень якого становив 8 років, могли обирати громадян, яким виповнилося 26 років, а сенаторами могли бути особи, що досягли 45 років

Палата депутатів

Палата депутатів обиралася на 6 років, і віковий ценз її членів визначався у 30 років

Президент

Був главою держави
Обирався Національними зборами терміном на 7 років

До його повноважень належали: правоскликання й розпуску парламенту та звільнення міністрів, представницькі функції

Уряд

**Найвпливовіші загальнодержавні
та регіональні політичні партії**

Партія	Її соціальна опора та спрямованість
Національно-демократична партія	Була виразником інтересів великого бізнесу, заможних сільських господарів та творчої інтелігенції
Аграрна партія*	Обстоювала інтереси селянства
Народно-соціалістична партія	Мала значну підтримку серед національно свідомого чеського робітництва та городян.
Народна партія	Опиралася на віруючих
Комуністична партія	Мала підтримку з боку частини чеських і словацьких робітників; виступала за диктатуру пролетаріату
Соціал-демократичні партії**	Виразала інтереси кваліфікованих робітників, інтелігенції
Словацька народна партія («людовці»)	Обстоювала автономні права словаків у єдиній ЧСР; до того часу, як вона розкололася, партія була популярною серед людей середнього достатку
Німецька аграрна партія	Орієнтувалися на Німеччину й ставили за мету приєднання у перспективі до неї
Німецька національна партія	
Німецька християнсько-соціальна партія	

■ Економічний розвиток Чехо-Словаччини

Чинники, що сприяли економічному розвитку

- Успадкування 4/5 промислового потенціалу Австро-Угорської імперії.
- Кваліфікована робоча сила.
- Конкурентоспроможна продукція.
- Збереження більшості традиційних ринків збуту

Чинники, що гальмували економічний розвиток

- Вузькість внутрішнього ринку.
- Недогруженість промислових підприємств.
- Нестача природних ресурсів.
- Залежність від зовнішніх ринків.
- Нерівномірність розвитку регіонів країни

1933 – прихід до влади в
Німеччині нацистів

1934 – встановлення дипломатичних
відносин ЧСР та СРСР
1934 – 1935 – пакти про
взаємодопомогу з Францією та СРСР

Судетська проблема – штучне “роздмухування” проблеми судетських
німців Берліном з метою знищення Чехословаччини

Активізація профашистських
організацій

Концентрація німецьких та
польський військ на кордонах
ЧСР

Загроза національній безпеці
Чехословаччині

Із заяви міністра закордонних справ Чехо-Словаччини
К.Крофта послам Англії, Франції та Італії (вересень
1938 р.)

«...Для нас це катастрофа... Я не знаю, чи
одержать ваші країни вигоди від
прийнятого в Мюнхені рішення. В одному
ми впевнені – ми, звичайно, не останні,
після нас постраждають інші».

Запитання до документа

1. Аргументуйте позицію чеського міністра закордонних справ.
2. Які наслідки мала Мюнхенська угода для Чехо-Словаччини?
3. Хто був наступною жертвою агресорів?

13.09.1938 –
початок
заколоту в
Судетській
області та
його
придушення

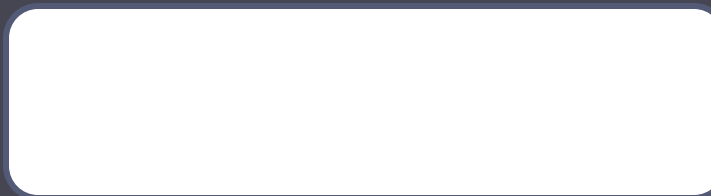
Загроза національній
безпеці ЧСР

Активізація
руху за
збереження
цілісності
ЧСР

Вимога
Німеччини про
негайну
передачу
Судетської
області

Тиск з боку
Англії та
Франції на
ЧСР

29–30.09.1938 – Мюнхенська конференція
(Англія, Франція, Німечина та Італія)

Даладье, Гітлер та Муссоліні

Мюнхенська угода 29 –
30.09.1938 –
Угода про передачу Судетської
області Німеччині

01.10.1938 – окупація
німецькими військами
Судетської області

Захоплення Польщею
Тушинської Сілезії

Листопад 1938 – окупація
Угорщиною Словаччини та
Закарпатської України

14.03.1939 – проголошення
Словацької держави

15.03.1939 – окупація
Німеччиною Чехії та
утворення протекторату Чехії
та Моравії

Територіальні поступки Чехословаччини за Мюнхенською угодою

1. Судети передані Рейху в жовтні 1938
2. Чеський Тешин переданий Польщі 2 жовтня 1938
3. Територія, зайнята Угорщиною у листопаді 1938
4. Карпатська Україна зайнята Угорщиною у березні 1939
5. Решта Чехії перетворена на Протекторат Богемії і Моравії у березні 1939
6. Сателітна держава Словаччина

■ Чехо-Словаччина в 1920—1930-ті рр.

Закріплення

- ▣ 1. Як відбувався процес створення ЧСР?
- ▣ 2. Охарактеризуйте політичний розвиток ЧСР у 1920–1938 рр.
- ▣ 3. З'ясуйте особливості економічного розвитку ЧСР у міжвоєнний період.
- ▣ 4. Чому стала можливою Мюнхенська угода?
- ▣ 6. З'ясуйте причини ліквідації Чехо-Словаччини.